

Ανατόλ Φράνς

ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΚΑΙ Ο ΕΡΩΣ

ΜΙΑ ΕΡΩΤΙΚΗ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ ΤΟΥ ΑΝΑΤΟΛ ΦΡΑΝΣ

Η γυναίκα που ἐνέπνευσε στον 'Ανατόλ Φράνς τα καλύτερα μυθιστορήματά του. Τό φιλολο- γικό σαλόνι της. Μία μεγάλη ἀντιπάθεια που μεταβάλλεται σ' ἐξαιρετική συμπάθεια. Η κλασι- σική τερπελιά του 'Ανατόλ Φράνς. Πώς έγραψε τα έργα του. Τό διαζύγιο με τη γυναίκα του. Και οι γάμοι του με μία λαλοδέσπο ηθεοποιό. Η επίτροφη του άσώτου γέροντος και ή θλίψις της κυρίας ντε Καγιαβέ.

Και εκάτογγειο να ήταν κανείς πάλιν δέν θα μπορούσε να μετρή- σι στα δάχτυλά του τις έρωτικές περιπέτειες του πρό όλίγου απο- θανόντος διασήμου γάλλου μυθι- στοριογράφου 'Ανατόλ Φράνς. 'Απ' όλες όμως τις γυναίκες που γνώ- σθησαν στον Φράνς, η κυρία ντε Καγιαβέ άγάπησε θεομά κ' έζησε μαζί της εί- κοσι πέντε χρόνια.

Η κυρία 'Αρμάν ντε Καγιαβέ, από παλιά άρχοντική οικογένεια της Γαλλίας, καταγόμενη, ήταν γνωστότατη στο Παρίσι από τό 1875 για τό φιλολογικό σαλόνι της. Η φιλότοχος αυτή κυρία — ή όποία έχωρισε τον άντρα της έπειδή δέν συμφωνούσαν καθό- λου οι χαρακτήρες των— δέν διακρινότανε για την όμορφιά της. Μά είχε πολλά άλλα χαρίσματα που την έκαναν άγαπητή και πε- ριζήρητη για τη συντροφιά της: σταθερότητα χαρακτήρος, έξυ- πνάδα, μόρφωση μεγάλη και φιλομάθεια άκονα μεγαλύτερη, γού- στο λεπτό και, πρό παντός, καλή καρδιά. Άγαπούσε τον ταξείδιο, τις παλιές έκκλησιες, τό Μουσείο. Άπό τό γάμο της είχε ένα γιό, όνομαζόμενο Γλασκών, του όποίου είχε αναλάβει την έκπαι- δευση με φανατικό ζήλο.

Στό φιλολογικό της σαλόνι έσύχναζαν οι άριστοι της Γαλλι- κής λογοτεχνίας και εκείνη την έποχή. Στά 1888, στον κύκλο των γνωστών της προστέθη άκόμα ένας ό ό- ποιος άργότερα θα έπαιξε σπουδαίο ρόλο στη ζωή της: ό 'Ανατόλ Φράνς.

Ο Φράνς ήταν ήδη άρεστά γνωστός στον κόσμο των γραμμάτων, ως ποιητής, κριτι- κός και μυθιστοριογράφος. Μά δέν είχε ά- κόμα μεγάλη πείρα των κοσμικών συγκε- ντρώσεων και, καθώς ήταν ντροπαλός και άδέλιος, έκανε στην άρχή άσκημη έντύπωση στην οικοδόσπανια, ή όποία δέν μπορούσε να ύποφέρει την ψυχρή έκφραση του προσώπου του. Χρειάστηκε λοιπόν να ξεανελήση ό Φράνς όλους τους θεσραυρούς της άγκυλο- παιδικής του μορφώσεως, να καταφέρει σ' όλα τά μέσα που του παρείχε ή έξυπνάδα του, να μεταχειρισθί όλη του τη ρητορική εύγλωττία για να συγκινήσει την καρ- διά της οικοδόσποινης και να την κινή να τον προσέξει. Τή ίδια περίπου έποχή έγένε- τον γνωστός στο φιλολογικό σαλόνι της κυρίας Καγιαβέ και ό γνωστός κριτικός 'Ι- ούλιος Λεμαίτρ, ό όποιος προσπάθησε με κάθε τρόπο να πείσει την οικοδόσπανια ότι ό Φράνς ήτανε κατά βάθος λαμπρός άνθρο- πος. Μά ό άχάριστος Φράνς, που δέν χώ- νευε τό Λεμαίτρ, μόλις πάτησε για καλά τό ποδάρι στο σπίτι της 'Ακυρίας ντε Κα- γιαβέ, φρόντισε να διώξει από και τό συνά- δελφό του.

Η αντίπαθεια που αίσθάνθηκε στην άρχή ή κυρία Καγιαβέ για τον 'Ανατόλ Φράνς δέν άργησε να μεταβληθί σε ζωνηή συμπάθεια. Η έξυπνη αυτή γυναίκα κατάλαβε πως δέν θα της ήτανε καθόλου δύσκολο να έξασκήση επίδραση πάνω στο Φράνς, άνθροπον μαλθακό χαρακτήρος. Και πράγματι, αυτή έβρισε τον τερπέλη Φράνς να γράφει τά καλύτερα σχεδόν έργα του, σ' αυτήν μπορούμε να ποίμε πως όφειλε τη δόξα του. Η προτίμηση της κυρίας Καγιαβέ για τό Φράνς, έγινε άφορητή να δυσωρεστηθούν πολλοί φίλοι της μαζί της και να άψουν να τη βλέπουν. Μά έκείνη άδιαφορώνας για όλα, για ένα μονάχα φρόντιζε: πως να γίνη ή 'Ηγεσία του 'Ανατόλ Φράνς.

Αυτή είχε υποβάλει στο Φράνς την ίδια της «Θαύδος», του γνωστότάτου μυθιστορήματός του. Όταν δέ έγραψε ό Φράνς, αυτό τό βιβλίο έλεγε στη φίλη του, μεταξύ άλλων, σ' ένα γράμμα του: «Δελχίζω να βρισκο κάποια εύχαρίστηση με τη συντροφιά του Παφροντίου, του ήρωος του μυθιστορηματός μου. Ο τύπος αυτός ζωντανεύει μπροστά μου ύστερ' από τις συνομιλίες που κάνουμε μαζί— και είναι μάλλον δική σας δημιουργία, παρά δική μου».

Έν τώ μεταξύ έκείνη, που είχε άγαπήσει με την καρδιά της τον 'Ανατόλ Φράνς, φρόντιζε να τον βοηθά όσο μπορούσε στις φιλολογικές έργασίες του, κρατώντας σημειώσεις όταν διαβάζε καμμά ά ενδιαφέρουσα περικοπή από κανένα βιβλίο του και υποβάλλ-

οντας στον άγαπημένο της ύποθέσεις διηγημάτων και μυθιστο- ρημάτων. Φρόντιζε για τά οικονομικά συμφέροντα του Φράνς και ίσως-ίσως να έγραφε μαζί του πολλά βιβλία τά όποια είνε γνω- στά στον κόσμο ως έργα άποκλειστικώς του Φράνς. Πάντως έξα- κριβωμένο είνε ότι όλα τά άρθρα που δημοσιεύθηκαν στο Παρι- σινό περιοδικό «Τό Εικονογραφημένο Σύμπαν», με την ύπογρα- φη του 'Ανατόλ Φράνς, τά έγραψε ή κυρία Καγιαβέ.

Όταν έξεδόθη ό «Κραινωπελίλης», τό γνωστότατο άριστουγ- ρηματικό διήγημα του Φράνς, που έχει μεταφραστεί κ' έλληνικά, ό συγγραφέας τό έστειλε στην φίλη του με την παρακάτω κολυση- μαντη άφιέρωση, ποδ μας λέει κολλά:

«Στην κυρία 'Αρμάν ντε Καγιαβέ, χαρίζω τό μικρό αυτό βι- βλιαράκι, τό όποιο δέν θα τό έγραφα άν δέν είχε έκείνη κοντά μου—γιατί χωρίς έκείνη δέν θα έγραφα βιβλία».

Βλέπουμε έτσι τό σπουδαίο ρόλο έπαιξε ή γυναίκα αυτή στη φιλολογική έξέλιξη του 'Ανατόλ Φράνς. Όστόσο, ό συγγραφέας αυτός ό διακρινόμενος για τά άποιστικά αίσθηματά του, δέν αίσ- θανότανε για τη φίλη του έξαιρετική άγάπη. Είχε την άνάγκη της και γι' αυτό τό λόγο μονάχα την καλόπαινε.

Την έποχή έκείνη, στό 1891, ό Φράνς, ό όποιος από καιροδ δέν καλοπερνούσε με τη νόμιμη γυναίκα του, άναγκάστηκε να χωρίση, μά μπροτώντας παιά

Κυρία 'Αρμάν ντε Καγιαβέ

Στό μεταξύ αυτό, ή κυρία Καγιαβέ προ- σπαθούσε να πείσει τον Φράνς να γράφει ένα κοσμικό μυθιστόρημα. Για κάμποσον καιρό, ό Φράνς δέν ήθελε να της κάνει τό χατήρι. Τέλος όμως ύπέκυψε και έγραψε τον «Κόκκινο Κρί- νο». Τό μυθιστόρημα αυτό τό έγραψε σχεδόν μαζί με τη φίλη του. Μαζύ έσημείωναν κάθε μέρα σε χαρτάκια διάφορες σσηνές τις όποιες ύστερα ό Φράνς συνέδεε σε κεφάλαια. Και μαζί πήγαν στη Φλωρεντία για να μελετή- σουν τό περιβάλλον μέσα στο όποιο θα ζού- σανε τά πρόσωπα του μυθιστορηματος. Η καυμένη ή κυρία Καγιαβέ άναγκάζονταν πολλές φορές να πιέζει τον Φράνς για να γράφει.

Τά χρόνια όμως περνούσαν, και τό έρω- τικό ζευγάρι άρχισε να βλέπει ν' άσπαρίζουν τα μαλλιά τους. Όστόσο, ή κυρία Καγιαβέ είχε μείνει πάντοτε πιστή στο Φράνς, ένα δέν συνέβαινε τό ίδιο και με τον άσστο συγγρα- φέα, που τρυπούσε την εύχαρίστηση όπου την εύρισκε. 'Ηρθε τέ- λος μά μέρα κατά την όποια άρχισαν μεταξύ τους οι γκρίνιες. Τότε κατάλαβαν και οι δύο τους πως είχαν έπέλθει ό κόρος και πως καλά θα έκαναν άν χωριζότανε για λίγο χρονικό διάστημα. Η κυρία Καγιαβέ με δυσκολία δέχθηκε τό χωρισμό αυτό, γιατί άγαπούσε πολύ τον 'Ανατόλ της—μά τι να κάνει;

Ο Φράνς πήγε τότε στην 'Αργεντινή να κάνει φιλολογικές δια- λέξεις. (Αυτά συνέβησαν στα 1910). 'Εκει όμως έρωτεύθηκε μά πλανόδιο ήθοποιό και την πήρε γυναίκα του!...

Όταν τό έραθε αυτό, ή άτυχη κυρία Καγιαβέ έπεσε σε μεγάλη λύπη. Τό χτύπημα ήτανε πολύ βαρύ για τη λεπτή ψυχή της. Και «άστω» από ένα μήνα, πέθανε από έρωτικό μαρασμό— χω- ρίς ό τρομερός θάνατός της να συγκινήσει και πολύ τη σκληρή καρδιά του σκεπτικιστού 'Ανατόλ Φράνς.

